

Pôst – stále v súlade s dobou?

Werner Mücher

Pred časom som čítal v Markovi 9 príbeh o posadnutom mužovi s nemým duchom, ktorého jeho otec priviedol k učeníkom, aby ho vyliečili z posadnutosti. Učeníci to nedokázali urobiť. Keď potom otec prišiel so svojím synom za Pánom Ježišom, okamžite ho uzdravil. Neskôr sa ho učeníci pýtali, prečo nemohli vyhnať démona. Odpoveď Pána Ježiša znela: „Toto pokolenie¹ nemôže vyjsť nijakým činom, iba modlitbou a pôstom.“ (v. 29). Odvtedy mi téma pôstu ostala v pamäti. – Pýtal som sa sám seba, či aj dnes môžu nastať problémy, pri ktorých by bolo dobré *modliť sa a postiť*?

O krátky čas neskôr som dostal list od človeka, ktorý mi napísal nasledovné: „Sme veľmi šťastní, že náš syn (24 rokov) ... sa jasne rozhodol pre Pána. Keď bol mladší, chodil s nami z poslušnosti [na cirkevné zhromaždenia]. Ako študent sa nechal strhnúť do sveta. Postili sme sa a prosili za jeho spasenie. Pán je milosrdný.“ Opäť som sa zamyslel, či mi kedysi na spáse nejakého človeka tak záležalo, že by som sa za jeho záchranu *postil a modlil*.

O krátky čas neskôr som si v jednom krátkom životopise² prečítal toto: „Čitateľa bude zaujímať niečo málo zo súkromnej sféry, pretože aj ja (asi o 20 rokov mladší ako Darby) som z toho dostal praktické ponaučenie. Pri jednej večeri brat Darby náhodne poznamenal: „Rád by som vám povedal, ako žijem. Kvôli tebe som dnes jedol viac ako zvyčajne. Inak je mojím zvykom, že v sobotu si

---

¹ Tento tento výraz v podstate znamená „pokolenie“ (pozri Matúš 17,21).

² W. Kelly, *JND – wie ich ihn kannte* (W. Kelly, John Nelson Darby – ako som ho poznal).

dám malú teplú pečienku, v nedeľu jem studenú, v pondelok jem studenú, rovnako ako v utorok, stredu a štvrtok. V piatok nemám námietky proti kotlete alebo steaku a v sobotu sa kruh opäť uzatvára.’ Podobne ako brat Darby som ako mladý kresťan žil asketickým životom. Kvôli svojej všeobecnej ľahostajnosti k vonkajším veciam som schudol toľko, že mi lekár predpísal presne toľko, koľko som si v sebazaprení odoprel. Aké nezvyčajné, že človek obdarený takou mimoriadnou schopnosťou abstraktného, zovšeobecňujúceho myslenia sa mohol znížiť ako apoštol a povedať ešte neskúsenému učeníkovi, aby všetko, vrátane jedla a pitia, robil na Božiu slávu. V tomto čase brat Darby neprejavoval žiadne asketické črty, ale žil v úplnej slobode, pokiaľ ide o potrebné jedlo (jeho srdce bolo zamerané na to, aby sa páčilo Pánovi). Hoci sa to niekomu môže zdať nepodstatné, pre mňa to bolo cennou pripomienkou v každodennom živote a prostredníctvom mňa aj pre iných; mnohí veriaci, ‚očistení od malomocenstva‘, totiž zabúdajú alebo zanedbávajú, povedané levitskými slovami, oholiť si všetky vlasy a vyprať si šaty, hoci sa možno kúpali podľa predpisov (Lv 14,8.9). Je veľmi ľudské, ako povedal jeden z nich, chcieť si zachovať svoju prirodzenú ‚čestnosť‘ a darovať ju Pánovi, dar, ktorý je v jeho očiach odporný, pretože má hlboko svetský character“ ... pohľad do každodenného života vážených Božích mužov v minulom storočí – a opäť som sa zamyslel, či sa o mnohé veci nepripravujeme, ak takúto skromnosť takmer nepoznáme.

Trestanie duše

V Starom zákone sa často hovorí o „ponižovať svoje duše“, najmä v súvislosti s veľkým Dňom zmierenia (Lv 16,29.31; 23,27.29.32; Num 29,7; 30,14). Používa sa aj v Žalm 35,13 a Iz 58,3.5 (trápiť svoje duše). V Žalm 35,13 nám Dávid dáva kľúč k tomu, čo tento výraz

znamená: „Kým som sa ja, keď oni boli nemocní, odieval drsným rúchom smútočným; *trápil som svoju dušu pôstom.*“ V tomto úryvku sa jasne ukazuje úzka súvislosť medzi pôstom a skutočným sklonením duše (ponižením).

Výskyt pôstu v Biblii

V Mojžišových knihách nenachádzame pojem „pôst“ (okrem „ponižovať duše“). V Starom zákone sa toto slovo vyskytuje v Sud 20,26; 1Sam 7,6; 31,13; 2Sam 1,12; 12,16.21.23; 1Kr 21,9.12.27; 1Kr 10,12; 2Kr 20,3; Ezd 8,21.23; Neh 1,4; 9,1; Est 4,3.16; 9,31; Ž 35,13; 69,10; 109,24; Iz 58,3.4.5. 6; Jer 14,12; 36,6.9; Dan 6,19; 9,3; Joel 1,14; 2,12.15; Jon 3,5; Zach 7,5; 8,19; v Novom zákone v Mt 4,2; 6,16.17.18; 9,14.15; 17,21; Mk 2,19.20; 9,29; Lk 2,37; 5,33.34; 18,12; Sk 10,30; 13,2.3; 14,23; 2Kor 6,5; 11,27.

Ak si dáme tú námahu a prečítame si tieto úryvky, dospejeme k nasledujúcim záverom o pôste. Pôst bol

- v čase konkrétnej osobnej potreby/hriechu alebo potreby/hriechu medzi Božím ľudom
  - bratovražedný boj medzi izraelským ľudom
  - trápenie nepriateľmi mimo izraelského ľudu
- v súvislosti so smútkom pri úmrtí príbuzných/kniežat ľudu
- v súvislosti s ponižením nad hriechom a nesprávnou cestou
- v súvislosti s vážnym skúmaním Božej vôle a žiadosťou o vedenie v určitých situáciách
- v súvislosti s výslovným stretnutím pre poníženie kvôli hriechu
- na podporu úprimnej modlitby/prosby
- v súvislosti s oddanou službou Bohu

V Izaiášovi 58, Jeremiášovi 14 a Zachariášovi 7,5 Boh odhaľuje formálny, pokrytecký, samoľúby pôst, v ktorom nemá záľubu. Varovné slová nájdeme aj z úst Pána Ježiša v Matúšovi 6. K nebezpečenstvám pôstu sa vrátíme neskôr.

Rôzne oblasti pôstu

Pôst sa môže týkať veľmi rôznych oblastí. Tu je niekoľko príkladov:

- a) Po prvé, pôst sa týka príjmu potravy. V Písme nachádzame príklady krátkodobého pôstu (Sud 20,26), ale aj dlhodobého pôstu (Ž 109,24), takže telo bolo veľmi oslabené. Pôst je zrieknutie sa pozemských vecí, ktoré samy osebe nie sú hriešne (ak niekto neje a nepije nadmerne).
- b) Potom myslíme na alkoholické nápoje. Aj keď Biblia neučí o prísnom zákaze alkoholu, predsa len je namieste opatrný prístup k alkoholickým nápojom. Ako opatrne hovorí apoštol o pití alkoholu (1Tim 5,23); na inom mieste varuje pred nesprávnym užívaním vína (Ef 5,18).
- c) V 1. Korintským 7,5 Pavol píše o zdržanlivosti v manželstve, aby sme mali čas na modlitbu.
- d) Pôst sa môže týkať životných potrieb, ako je spánok, odpočinok alebo spoločenský život.
- e) Pôst súvisí aj so sebaovládaním a zdržanlivosťou, ktoré sa v liste Galatským 5,22 zaraďujú medzi ovocie Ducha.

Dá sa o nás povedať aj to, že vyhľadávame pôžitky, máme slabú vôľu a sme zženštilí, pokiaľ ide o určité pohodlie?

Cieľ pôstu

Duchovne motivovaný pôst nikdy nemôže byť samoučelný. Slúži na vyjadrenie pokory pred Bohom v konkrétnej núdzovej situácii a na povzbudenie, aby sme sa odvrátili od pozemských a prirodzených vecí, aby sme našli viac duchovnej energie na modlitbu. Pôst je zároveň cvičením v sebaovládaní a zdržanlivosti.

Nebezpečenstvá pôstu

Na záver chcel by som poukázať na vážne nebezpečenstvá pôstu. Pôst sa dá zneužiť dvoma spôsobmi: V modlitbe sa snažíme priblížiť k Bohu a predkladať mu svoje potreby. Bolo by úplne nesprávne používať modlitbu a pôst ako prostriedok nátlaku na Boha. Na druhej strane pôst využívali ľudia ako farizeji v čase Pána Ježiša, aby pred ľuďmi vyzerali mimoriadne zbožní a oddaní Bohu. Ide o hriech pokrytectva, pred ktorým Pán Ježiš prísne varuje učeníkov: „A keď sa postíte, nebudte jako tí pokrytci zamračení, lebo znetvarujú svoju tvár, aby bolo viditeľné ľuďom, že sa postia. Ameň vám hovorím, že už majú svoju odplatu. Ale ty, keď sa postíš, pomaž svoju hlavu a svoju tvár umy, aby nebolo viditeľné ľuďom, že sa postíš, ale tvojmu Otcovi, ktorý je v skrytosti, a tvoj Otec, ktorý vidí v skrytosti, odplatí ti zjavne.“ (Mt 6,16–18). Samospravodlivý farizej sa chválil: „Postím sa dva razy do týždňa“(Lk 18,12). V takýchto prípadoch pôst nepodporuje pokorné podriadenie sa Bohu, ale arogantné vyvyšovanie sa nad ostatných.

Príklady hodné nasledovania z čias apoštolov

Na záver uvediem niekoľko citátov zo Skutkov apoštolov a 2. listu Korinťanom a necháme na seba pôsobiť tieto biblické pasáže: „A keď slúžili pánovi a postili sa, povedal Svätý Duch: Nože mi oddeľte Barnabáša a Saula ku dielu, ku ktorému som ich povolal.“

(Sk 13,2). „A keď im vyvolili starších po sboroch a vše sa pomodlili s pôstom, poručili ich Pánovi, v ktorého uverili.“ (Sk 14,23). „V úderoch, v žalároch, v nepokojoch, v prácach, v bdeniach, v pôstoch,“ (2Kor 6,5). „V práci a v námahe, v bdeniach často, o hlade a smäde, v pôstoch mnoho ráz, na zime a v nahote“ (2Kor 11,27).

Iste by bolo dobré, keby sme aj my napodobňovali správanie a duchovný postoj týchto prvých kresťanov a Pánových služobníkov: „Budte mojimi nasledovníkmi.“ (1Kor 4,16; 11,1; Hebr 6,12). Potom nám Pán Ježiš pomôže robiť to, čo sa mu páči v jeho očiach, pokiaľ ide o pôst.